

FUNDACIÓ PALMA ESPAI D'ART

Línies estratègiques

Document elaborat a la taula de treball amb les associacions de professionals del sector de les arts visuals, impulsada per la Regidoria de Cultura, Patrimoni, Memòria Històrica i Política Lingüística de l'Ajuntament de Palma.

Palma, maig de 2016

UNA APROXIMACIÓ A LA FUNDACIÓ

La Fundació Palma Espai d'Art (FPEA) és una fundació del sector públic, en aquest cas local ja que la majoria dels seus fons provenen de l'Ajuntament de Palma.

La gestió de la FPEA està determinada pels seus Estatuts, la normativa aplicable, relativa a fundacions, i d'altres disposicions legals que l'afecten atesa la seva pertinença al sector públic.

Té adscrita la gestió del Casal Solleric, del CAC Ses Voltes i del Casal Balaguer, i a més pot rebre l'encàrrec de gestió d'altres espais que l'Ajuntament pugui decidir. Els dos primers són dedicats a l'art contemporani i a la creació, mentre que el tercer és un espai més museístic i polivalent.

La titularitat dels edificis (béns d'interès cultural catalogats) és de l'Ajuntament de Palma, que se'n fa responsable de les inversions, el manteniment (seguretat i neteja) i la conservació.

La denominació dels espais és:

CASAL SOLLERIC - CENTRE D'ART I CULTURA CONTEMPORÀNIES

CAC SES VOLTES (CENTRE D'ART I CREACIÓ)

CASAL BALAGUER – CENTRE D'HISTÒRIA I PATRIMONI DE PALMA

El **personal** que presta serveis a la FPEA és de tres tipus:

- Personal contractat per la Fundació:
 - o direcció - gerència (contracte d'alta direcció)
 - o personal laboral ordinari i artístic (que es pogués contractar)
- Personal de l'Ajuntament de Palma
- Personal del Círculo de Bellas Artes (conveni vinculat a les obres del Balaguer).

També es contracten autònoms, artistes i empreses mitjançant concursos o contractes menors mercantils de prestació de serveis.

MISSIÓ

La Fundació Palma Espai d'Art ha de promoure l'art i la cultura a Palma. Ha de ser un organisme professional, obert a la societat i capaç de fomentar inquietuds i interès per l'art i la cultura entre els ciutadans.

L'accés a la cultura és un dret humà universal i atesa la nova realitat social i la visió conjunta que es vol aplicar a les institucions públiques cal que la FPEA creï eixos transversals d'activitat, que s'obri al seu sector i a altres àmbits, i, primordialment, que recuperi el diàleg amb la ciutadania i l'impuls i la promoció de la producció artística.

El treball en xarxa i la divulgació del fet artístic al segle XXI impliquen la necessitat de teixir ponts entre institucions locals, dins l'Estat i amb la resta del món.

Com a gestora d'espais d'art, la FPEA també té una important missió en la creació d'una ciutat turística i cultural de qualitat per als ciutadans i els visitants.

Segons l'art. 5 dels seus Estatuts ha de:

- Promoure l'art en totes les seves manifestacions.
- Difondre les activitats artístiques al municipi de Palma.
- Impulsar la creació artística en totes les seves manifestacions.
- Gestionar els espais artístics cedits.
- Optimitzar el costs i els rendiments de les activitats.
- Fomentar la creativitat, la investigació i la formació en totes les manifestacions artístiques (...)

VISIÓ

Per dur a terme la seva missió cal que:

- El projecte artístic de la FPEA inclogui la vessant creativa i la divulgativa de les pràctiques artístiques contemporànies.
- Les seves programacions es projectin més enllà dels seus centres i arribin a tots els indrets de la ciutat (barris, centres educatius, espais alternatius, etc.).

- Proporcioni mitjans per a la producció i la creació, i millori les relacions entre artistes, programacions i públics.
- Mantingui una visió de conjunt, en la qual la gestió integral dels espais és la clau de l'èxit i ha de marcar la línia de continguts i de gestió.
- No oblidí que el ric patrimoni cultural dels edificis que gestiona necessita una especial atenció per a protegir-lo, conservar-lo i divulgar-lo.
- Tingui en compte el turisme en la seva gestió.

VALORS

- la transparència, la transferència i la transcendència
- la qualitat, la participació i l'excel·lència en la programació
- l'eficiència i l'eficàcia en la gestió, que marquen les possibilitats d'èxit i d'acompliment dels objectius
- l'estabilitat pressupostària
- la divulgació del fet artístic i creador i del patrimoni històric dels seus edificis
- el treball per a aconseguir l'accés a la cultura de la ciutadania com a dret humà fonamental
- el foment del desenvolupament sostenible en totes les seves vessants
- l'aplicació de diferents codis de bones pràctiques, afegits a la normativa legal aplicable en matèria de contractació
- la igualtat de gènere, els valors que defensa, la seva aplicació a la gestió pública i la relació amb la ciutadania
- la capacitat de ser focus de debat i captació de tendències
- la transparència no tan sols en l'aplicació de la normativa vigent, sinó en el sentit de transparència voluntària per a fer accessible la FEAP (la visibilitat, l'accessibilitat, la informació actualitzada i integral, seran pilars bàsics).
- la generació d'espais formals i informals per al diàleg que contribueixin a enriquir el teixit per a l'art contemporani

LÍNIES D'ACTUACIÓ – MODEL DE GESTIÓ

El repte per aquests pròxims anys és la qualitat en la gestió i de les propostes, la capacitat de relació amb el sector professional i la societat, la creació de públics i la captació de patrocinis. S'ha de generar un discurs diferenciat, però coordinat, per als tres centres (plans de centre coordinats) que té adscrits la fundació, o dels altres que se li puguin assignar. Cal gestionar-los de manera transparent, atenent la normativa pròpia en matèria de contractació i gestió, i d'altre que se li pugui aplicar pel que fa a subvencions, transparència, igualtat, educació, patrimoni, etc.

El model de gestió i els plans per a cada centre s'han d'acompanyar amb uns protocols de seguiment, d'avaluació del compliment i de previsió de mesures correctores en els casos de desviacions. La regularitat i la consistència d'aquests processos de reflexió estratègica i un compromís amb la planificació coherent demostren que es construeix pensant en el mitjà i llarg termini, i que s'opta per una presa de decisions fonamentada en el coneixement de l'entorn, l'avaluació de reptes i el diàleg intern.

En l'àmbit cultural, els diferents manuals de bones pràctiques incideixen en la necessitat de mecanismes que assegurin el principi d'“autonomia plena” de les estructures de gestió, per a estar “al servei de l'organització i de la seva capacitat per a connectar amb la societat”. Aquests principis hauran d'inspirar la proposta de gestió.

La gestió de noves audiències i la creació de productes transversals marcarà també un part del ventall d'oferta que necessita la FPEA. La connectivitat i la relació amb la ciutadania han de marcar les tàctiques de comunicació i relació amb l'usuari.

Pel que fa al patrimoni i a la I+D+i que es vol fomentar caldrà reformular la gestió de la documentació, l'arxiu i la consulta.

Amb aquests línies d'actuació, el nou model de gestió de la FPEA ha de ser capaç de:

- Generar un discurs expositiu de qualitat, atenent ponderadament totes les manifestacions de l'art contemporani, el patrimoni, etc.

- Fomentar la interacció amb els diferents agents culturals i educatius de la ciutat.
- Propiciar la creació de nous públics (incloent-hi molt especialment el món universitari, les escoles especialitzades i els centres educatius en general).
- Millorar la representació del sector i dels experts en el seu Patronat.
- Treballar amb una comissió assessora integrada per experts i associacions representatives del sector que com a òrgan consultiu vinculant participi activament en la selecció de projectes, realització d'estudis i/o adjudicació de premis, beques i ajudes en general.
- Actualitzar els estatuts que la regeixen.
- Crear un pla d'ajudes, subvencions i beques integral.
- Generar un model de direcció-gerència que, lluny dels personalismes, aporti una visió de conjunt a la gestió i la consecució dels objectius.
- Planificar un pla de manteniment dels edificis.
- Revaloritzar el discurs de patrimoni cultural dels BIC que l'integren.
- Atreure patrocinadors per als centres.
- Obrir-se a la I+D+i.
- Dialogar amb altres ens i espais de cultura: Fundació Pilar i Joan Miró, Museu Es Baluard, espais culturals municipals...
- Crear ponts amb altres centres culturals de tot l'Estat i d'Europa.
- Participar a projectes europeus vinculats a la creació i a la investigació en el camp de la cultura contemporània.
- Millorar les estratègies de comunicació.
- Desenvolupar estratègies pedagògiques.
- Impulsar un pla de formació continuada per al personal de la FPEA en metodologies de treball actuals.
- Treballar en la sostenibilitat dels centres i com a concepte de gestió.

CENTRES ADSCRITS A LA FUNDACIÓ

Casal Solleric - CENTRE D'ART I CULTURA CONTEMPORÀNIES

Els pròxims anys el Casal Solleric haurà d'afrontar el repte de tenir una programació diferenciada d'altres espais expositius públics i privats, haurà de definir el seu paper i diferenciar-se del Museu Es Baluard i també haurà de tenir ben present la restauració i el manteniment de l'edifici. Disposa, a més, d'un punt d'informació turístic cultural i de cafeteria. És seu de la Fundació i de les oficines centrals.

Ha d'esdevenir un centre d'art i cultura dedicat fonamentalment a difondre la creació i la cultura contemporània, tenint en compte:

- els projectes artístics singulars i les produccions específiques per als espais
- la connexió amb altres centres artístics de l'Estat
- la presentació de projectes de creadors locals especialment significatius
- les exposicions temàtiques i de reflexió al voltant dels principals temes d'interès de la societat actual
- el seu caràcter d'espai de presentació al públic dels projectes desenvolupats al CAC

CAC – Ses Voltes (CENTRE D'ART I CREACIÓ)

Aquest espai, ubicat dins el conjunt de la murada de Palma, és centre de creació, residència, tallers per a artistes i incubadora de projectes. Obert a les associacions i als col·lectius professionals del sector cultural i artístic, ha d'impulsar la producció física i intel·lectuals d'obres i projectes, i la investigació i l'estudi mitjançant un programa d'ajudes. El projecte específic per a aquest centre ha de tenir en compte l'autogestió dels projectes per part dels col·lectius o professionals residents que hi participin i el diàleg amb els altres centres de la FPEA i similars de la ciutat.

Casal Balaguer - CENTRE D'HISTÒRIA I PATRIMONI DE PALMA

Ha de ser un espai museístic i polivalent, i la seu del Círculo de Bellas Artes de Palma. Els espais dedicats a la mostra de la "casa senyorial mallorquina" s'han de conservar i dinamitzar. Destaca també la sala de l'orgue com a espai musical de cambra. Al mateix

Línies estratègiques

temps, la resta de l'espai pot servir per a mostrar l'ampli patrimoni de la ciutat i la seva història.

Els espais polivalents de les golfes, la cafeteria i les adaptacions que presenta el projecte de rehabilitació que l'Ajuntament és a punt de rebre han de permetre una programació polivalent i dinàmica que s'ha de gestionar entre la FPEA i l'Ajuntament de Palma.

CREACIÓ DEL DOCUMENT

Aquest document s'adreça al Patronat de la FPEA per a la seva ratificació i ha estat elaborat per les associacions i els col·lectius professionals del sector de les arts visuals a les Illes Balears:

Associació d'Artistes Visuals de les Illes Balears (AAVIB)
Associació de Gestors Culturals de les Illes Balears (AGCIB)
Institut d'Art Contemporani (IAC)
Associació de Directors d'Art Contemporani d'Espanya (ADACE)
Real Acadèmia de Belles Arts de Sant Sebastià
Associació de Crítics i Comissaris d'Art de les Illes Balears (ACCAIB)

A proposta de l'Associació d'Artistes Visuals, membre del patronat de la FPEA, l'Ajuntament de Palma ha convocat unes trobades amb les principals associacions professionals del sector de les arts visuals a Mallorca. L'actual situació de la FPEA i la convocatòria de la plaça de direcció d'aquesta Fundació han propiciat que sigui el moment idoni per a organitzar aquestes jornades de debat i discussió sobre el model de centre i els usos dels seus espais. Cal aprofitar la situació per a fer una transformació real i efectiva i que la FPEA sigui capaç de generar experiències de qualitat per a la ciutadania i la participació dels creadors.

Aquest document ha tractat de recollir de forma senzilla i pràctica la identitat de la Fundació, les finalitats, els objectius, els principis rectors i el model de gestió i dels usos dels centres adscrits a la FPEA per a oferir un document base a partir del qual s'ha de treballar el projecte de direcció. Basant-se en l'experiència professional dels integrants del grup de treball, es pretén actualitzar i orientar la gestió de la Fundació cap a les noves formes de fer i entendre l'art, i alhora tenir en compte de manera exhaustiva les recomanacions dels codis deontològics aprovats al sector.

Palma, 24 de maig de 2016